

สรุปรายงานสำหรับผู้บริหาร

โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

จัดทำโดย

บริษัท ยูไนเต็ด แอนาไลสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
สำนักงานใหญ่ เลขที่ 3 ซอยอุดมสุข 41 ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
โทรศัพท์ : +66 (2) 763 2828 โทรสาร : +66 (2) 763 2800
อีเมล : uae@uaeconsultant.com

ร่างแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม
(ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.
รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร

จัดทำโดย

บริษัท ยูโนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด

คำนำ

สืบเนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ ประเด็นการปฏิรูปที่ 1 ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่ ประเด็นย่อยที่ 1.1 การปฏิรูปกฎหมาย กำหนดให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพที่นำไปสู่การบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของประเทศไทย ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางแห่งชาติอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยให้ศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะ ยกร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางสำหรับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยรวมของประเทศ ที่ครอบคลุมและเป็นเอกภาพ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สผ. ได้มีการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. พร้อมทั้งจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอกลไกในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ตลอดจนผลกระทบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากมีการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ให้เกิดการบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อน

ดังนั้น สผ. จึงเห็นควรจัดทำโครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. โดยมีมอบหมายบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นบริษัทที่ปรึกษา ดำเนินการศึกษาใน 2 กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย (1) การจัดประชุมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. (2) การศึกษาและรวบรวมผลจากกิจกรรมการจัดประชุม เพื่อจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน รวมทั้งจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. โดยที่ปรึกษาได้ดำเนินการทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

เอกสารฉบับนี้จึงเป็นเอกสารรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร ซึ่งสรุปสาระสำคัญทั้งผลการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการ สผ. และคณะผู้ศึกษาคาดหวังว่าเอกสารฉบับนี้ จะนำไปสู่การพิจารณาในเชิงนโยบาย และการดำเนินงานในระยะถัดไปเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างความตระหนักทางด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของประเทศไทย และเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ให้เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

1. บทนำ..... 1
2. กิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2
3. กิจกรรมที่ 2 การศึกษาและรวบรวมผลจากกิจกรรมการจัดประชุม เพื่อจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน รวมทั้งจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 36

เอกสารรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร
โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

1. บทนำ

เอกสารรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารฉบับนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการดำเนินโครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. โดยนำเสนอสาระสำคัญในกิจกรรมต่อไปนี้

(1) สรุปผลการดำเนินกิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

(2) สรุปผลการดำเนินกิจกรรมที่ 2 การศึกษาและรวบรวมผลจากกิจกรรมการจัดประชุม เพื่อจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน รวมทั้งจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

ผลจากการดำเนินงานโครงการของทั้ง 2 กิจกรรมภายในระยะเวลา 270 วัน สามารถสรุปรายละเอียดดังนี้

2. กิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

การดำเนินงานจัดประชุมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ที่ปรึกษาแบ่งกิจกรรมการประชุมออกเป็น 4 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) การประชุมเพื่อเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และร่างอนุบัญญัติภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฯ (2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง กรณีที่มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ (3) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอกลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. (4) การจัดการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษาภายใต้โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. แสดงรายละเอียดดังนี้

2.1 การประชุมเพื่อเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และร่างอนุบัญญัติภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฯ

ที่ปรึกษาดำเนินการดำเนินการจัดประชุมขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 22 มกราคม 2562 ณ ห้องกมลทิพย์ ชั้น 2 โรงแรมเดอะสุโกศล กรุงเทพฯ (รายละเอียดกำหนดการแสดงดัง ตารางที่ 2 1) มีผู้แทนจากหลายภาคส่วนให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุม รวมจำนวน 114 คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) 8 คน คณะอนุกรรมการกฎหมายความหลากหลายทางชีวภาพ 5 คน หน่วยงานราชการ 83 คน สถาบันการศึกษา 9 คน สภาเกษตรกร 8 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน และภาคเอกชน/องค์กรอิสระ 14 คน การประชุมครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ช่วงหลัก ประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 การจัดทำ (ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง)อนุบัญญัติฯ ที่ผ่านมารวมถึงแผนการดำเนินงานในปี 2562 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ สผ. ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางแห่งชาติ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ในปี 2561 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยให้ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะยก (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางสำหรับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยรวมของประเทศ ในขณะเดียวกันก็มอบหมายให้ที่ปรึกษาฯ (ร่าง)อนุบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติฯ และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับภูมิภาคทั้ง 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก-ภาคตะวันตก-ภาคกลาง ในเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม 2561 และในปี 2562 สผ. จะดำเนินงานพัฒนา/ปรับปรุง (ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง)อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง)พระราชบัญญัติฯ ร่วมกับหน่วยงานราชการและภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการพิจารณาโดยคณะอนุกรรมการกฎหมาย/คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ก่อนจะเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

สำหรับ (ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. แบ่งออกเป็น 9 หมวด ประกอบด้วย หลักการ นิยาม หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ แห่งชาติ หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ หมวด 8 ความรับผิดชอบทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ หมวด 9 บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล

ช่วงที่ 2 การบรรยายเกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของ (ร่าง)อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง)พระราชบัญญัติฯ โดยแบ่ง (ร่าง)อนุบัญญัติออกเป็น 4 (ร่าง)กฎกระทรวง ประกอบด้วย

- (ร่าง)กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.) เรื่อง การอนุรักษ์ในพื้นที่สงวนความหลากหลายทางชีวภาพ และชนิดพันธุ์สงวนความหลากหลายทางชีวภาพ

- (ร่าง)กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.) เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การอนุญาต การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

- (ร่าง)กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.) เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

- (ร่าง)กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.) เรื่อง การมีส่วนร่วม การสร้างขีดความสามารถและแรงจูงใจในการคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ช่วงที่ 3 การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมร่วม โดยสรุป รายละเอียดดังตารางที่ 1 ทั้งนี้ สผ. และที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงการจัดทำ (ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง)อนุบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติฯ รวมถึงแผนการดำเนินงานเพิ่มเติมด้วย

ตารางที่ 1 ประเด็นซักถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. / (ร่าง)อนุบัญญัติฯ	ข้อซักถาม/ข้อเสนอแนะ
หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	- ชนิดพันธุ์พื้นถิ่น หมายถึง เฉพาะถิ่น ชนิดพันธุ์หายากด้วยหรือไม่ ควรหมายถึง ชนิดพันธุ์ทั้งพืช และสัตว์ที่หายากในเฉพาะถิ่น หรือใกล้สูญพันธุ์
หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรการควบคุม ควรมีการควบคุม หรือติดตามอย่างเข้มงวดและรวดเร็ว เพราะหากมีการระบาดแม้เพียงระยะเวลาสั้น ก็สามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขภาพอย่างป็นวงกว้าง มาตรการในการควบคุมจึงต้องมีความเข้มงวด เช่น กรณีของแมลงต่างถิ่นที่เข้ามาจากแอฟริกาใต้ (หนอนนิวกินี) ที่เข้ามาทางชายแดนอำเภอแม่สอด และการระบาดในข้าวโพดทุกชนิด ซึ่งไม่มั่นใจในมาตรการต่าง ๆ ว่าจะได้ผลหรือไม่ - ศักยภาพในการดูแลจัดการกับพืชตัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) เช่น มะละกอ ซึ่งต้องมีการกำหนดบดทลงโทษ และมาตรการคุ้มครองที่ชัดเจน - การควบคุมผลกระทบเนื่องจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน จากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขจะครอบคลุมประเด็นการห้ามนำเข้าหรือไม่ ทั้งนี้ ควรมีมาตรการดูแลภายหลังการนำเข้าด้วย เนื่องจากจะมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นบางชนิดที่นำเข้ก่อนกฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้ - ควรมีมาตรการจัดการเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่นำเข้ และมีประโยชน์ต่อประเทศ ซึ่งจะมีการติดตามและควบคุมอย่างไร ที่จะไม่ทำให้เกิดการรุกราน แต่ยังสามารถใช้ประโยชน์ได้
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ - หากเกิดกรณี (ร่าง)พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ไม่ผ่าน จะมีมาตรการการจัดการในประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างไร เพื่อ

ตารางที่ 1 ประเด็นซักถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. / (ร่าง)อนุบัญญัติฯ	ข้อซักถาม/ข้อเสนอแนะ
	บรรเทาไม่ให้เกิดความเสียหาย เพราะปัจจุบันมีเหตุการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อ - ใครจะเป็นผู้ดูแลและปิดช่องว่างของกฎหมายใน (ร่าง)พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้

รูปที่ 1 การประชุมเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และร่างอนุบัญญัติฯ วันอังคารที่ 22 มกราคม 2562

2.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง กรณีที่มีการดำเนินการตาม(ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ

ที่ปรึกษาได้ดำเนินกิจกรรมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านกระบวนการดำเนินงาน บุคลากร และงบประมาณ กรณีที่มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ มีการดำเนินงานทั้งหมด 7 ครั้ง

ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) รวม 7 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นจำนวน 305 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 123 คน และ หน่วยงานภายนอกกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 182 คน (ไม่นับรวมเจ้าหน้าที่จากกองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สผ. และคณะอนุกรรมการกฎหมาย) โดยมีการแบ่งประเด็นการพิจารณาแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ครั้งที่ 1-7

การประชุมเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานภายใต้ กระทรวงทรัพยากรฯ	หน่วยงานภายนอก กระทรวงทรัพยากรฯ	รวม
1. หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (วันอังคาร ที่ 5 มีนาคม 2562)	33	19	52
2. หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 1 (วันอังคาร ที่ 29 มกราคม 2562)	23	34	57
3. หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 2 (วันอังคาร ที่ 14 พฤษภาคม 2562)	13	24	37
4. หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทาง ชีวภาพ (วันจันทร์ ที่ 22 เมษายน 2562)	8	34	42
5. หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพใน ระดับท้องถิ่น (วันอังคาร ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562)	21	25	46
6. หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการ อนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ (วันอังคาร ที่ 30 เมษายน 2562)	15	24	39

7. สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการจัดประชุมและนำเสนอ แนวทางการดำเนินงานหมวด 4-7 รวมทั้งหมวด 8 และ หมวด 9 (วันพุธ ที่ 29 พฤษภาคม 2562)	10	22	32
รวม	123	182	305

หมายเหตุ ไม่นับรวมคณะอนุกรรมการกฎหมาย และผู้แทนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยการจัดประชุมแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ บรรยายเกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของ(ร่าง)พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ผลการศึกษากฎหมาย/กฎระเบียบที่ใช้ในประเทศไทย และการระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมผ่านกระบวนการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละประเด็น ซึ่งกำหนดให้มีการจัดประชุมและนำเสนอผลการจัดประชุมทั้ง 7 ครั้ง แสดงรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับหมวด 3 เรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ จัดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 5 มีนาคม 2562 ณ ห้องแชนไฟร์ ชั้น 2 โรงแรมเซนจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องกำหนดเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ การกำหนดชนิดพันธุ์ที่ต้องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติฯ เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเข้าร่วมประชุม (2) การอนุรักษ์โดยใช้กลไกสนับสนุนจากแผนบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และ (3) การกำหนดเขตสงวนและชนิดพันธุ์ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์สนับสนุนการดำเนินงานในปัจจุบันของท่านหรือไม่ มีส่วนใดที่ซ้อนทับกัน และจะมีแนวทางการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างไร

ผลจากการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่ามีประเด็นในการดำเนินงานที่สำคัญ จำนวน 2 เรื่อง รายละเอียด ดังนี้

(1) การกำหนดเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลจากการระดมความคิดเห็นพบว่า ผู้เข้าประชุมไม่มีเหตุผลขัดแย้งกับการกำหนด

เขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยส่วนใหญ่ยังเห็นควรให้ใช้กฎหมายเดิมสำหรับการควบคุมและบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อลดความยุ่งยากในการดำเนินงาน

ในกรณีที่จะต้องประกาศพื้นที่ซ้ำซ้อนลงในพื้นที่ที่เป็นของหน่วยงานของรัฐ หรืออยู่ในความรับผิดชอบดูแลรักษาของหน่วยงานของรัฐ จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานของรัฐนั้นก่อน และเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติม ทั้งนี้ จะต้องอาศัยการกลไกการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

สำหรับพื้นที่กรรมสิทธิ์ ควรส่งเสริมให้เจ้าของพื้นที่เห็นความสำคัญของพื้นที่และขึ้นทะเบียนด้วยตนเองด้วยกระบวนการขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก และสร้างมาตรการจูงใจต่าง ๆ ทั้งผลประโยชน์ที่เป็นในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เช่น มาตรการลดภาษี มาตรการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เงินชดเชย การได้รับสิทธิพิเศษเมื่อมีผู้ขอเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ มาตรการแรงจูงใจจะต้องไม่ขัดกับกฎหมายที่มีอยู่เดิม

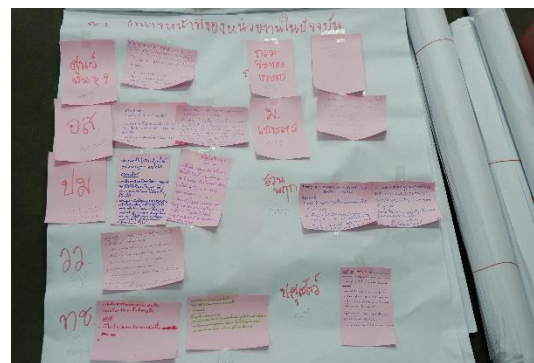
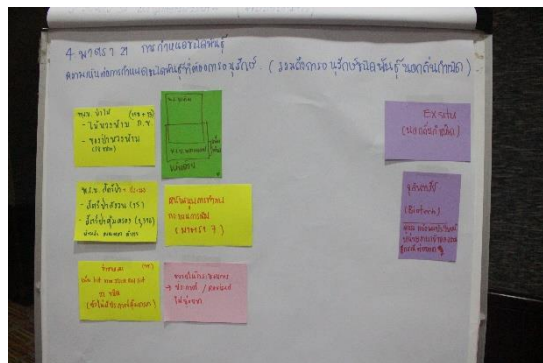
(2) การกำหนดทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง

ผลจากการระดมความคิดเห็นพบว่า ผู้เข้าประชุมไม่มีเหตุผลแย้งกับการกำหนดทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง แต่ความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ไม่ควรประกาศซ้อนทับกับชนิดพันธุ์ที่กฎหมายอื่นได้ประกาศไปแล้ว เนื่องจากจะทำให้เกิดความสับสน และยุ่งยากในการปฏิบัติงานจริง

กรณีที่ 2 ประกาศชนิดพันธุ์ซ้อนทับกับกฎหมายฉบับอื่นได้ และหากพบว่าการประกาศตามกฎหมายเดิมนั้นมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันผลกระทบต่อตัวทรัพยากรชีวภาพไม่เพียงพอให้นำมาตรการคุ้มครองและป้องกันฯ ตามประกาศภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ไปใช้เพื่อสนับสนุนการทำงานและเกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันได้

การดำเนินงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์จะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาและกำหนดชนิดพันธุ์ รวมถึงการกำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันที่เหมาะสม และการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียเพิ่มเติมด้วย

รูปที่ 2 บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
เมื่อวันอังคารที่ 5 มีนาคม 2562

2.2.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 1

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ภายใต้หมวด 4 เรื่องการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 1 จัดประชุมขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 29 มกราคม 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องหลักการของการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากร

พันธกรรม สำระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติฯ เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) กระบวนการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ/ทรัพยากรพันธุกรรม (2) กระบวนการ แบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และ (3) เงื่อนไขในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ/ ทรัพยากรพันธุกรรม

ผลจากการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้งาน 4 การใช้ ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่ามีประเด็นการดำเนินงานสำคัญ จำนวน 5 เรื่อง รายละเอียด ดังนี้

(1) การจัดตั้งหน่วยงานกลาง

การจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่รับคำขอจากผู้ขออนุญาต ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของเอกสาร พิจารณาและยื่นคำขออนุญาตไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบดำเนินการพิจารณาอนุญาตเป็นลำดับถัดไป การดำเนินงานลักษณะเช่นนี้จะเกิดผลเสีย คือ เพิ่ม ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานนานขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อให้ผู้ขอเข้าถึงละเอียดที่จะไม่ปฏิบัติตาม ขั้นตอน แต่ในกรณีที่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาพิจารณาเอกสารและยื่นคำขออนุญาตไปยังหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน และเกิด

การทำงานที่เป็นระบบ อีกทั้ง หากนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนการขออนุญาต จะช่วย อำนวยความสะดวก และลดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นได้ รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังได้สามารถเชื่อมโยง บูรณาการข้อมูลร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ มีความถูกต้อง และครบถ้วนสมบูรณ์

(2) การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จะทำหน้าที่พิจารณาอนุญาตการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ ที่ เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ความ รับผิดชอบตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันพบว่าทรัพยากรส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานดูแล รับผิดชอบแล้ว แต่ในกรณีที่ทรัพยากรนั้น ๆ ไม่มีหน่วยงานใดดูแลหรือไม่เข้าข่ายตามกฎหมายข้อบังคับของ หน่วยงานใดเลย สม. จึงควรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทรัพยากรดังกล่าว เพื่อเปิดช่องว่างในประเด็นนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบภายหลังการอนุญาตให้เข้าถึงอีกด้วย

(3) ทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเป็นของชุมชนชุมชนเป็นเจ้าของ ผู้ ครอบครองทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ควรขึ้นทะเบียนชุมชนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีข้อดีดังนี้

- มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หากต้องมีการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ ต้องขอมติจากที่ประชุม

- ดำเนินการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และมีกฎหมายรองรับการดำเนินงาน
- มีการระดมความคิดเห็นเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความหลากหลายในความคิดและมุมมอง แต่ขณะเดียวกันก็เป็นต้นเหตุของความล่าช้าและขัดแย้งทางความคิด
- จะได้รับความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจจากบุคคลภายนอกมากกว่า ดูเป็นทางการมากกว่าชุมชนที่ไม่ผ่านการขึ้นทะเบียน

ทั้งนี้ ควรมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในพื้นที่ หรือเป็นผู้แทนชุมชน เพื่อช่วยประสานงาน ช่วยเหลือในการเจรจาต่อรอง หรือดูแลติดตามตรวจสอบ ผู้ขอใช้ หรือให้หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐ เข้าช่วยเหลือในขั้นตอนการเจรจาต่อรองการแบ่งปันผลประโยชน์กับชุมชน เช่น องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยการมอบหมายหน่วยงานดังกล่าวเข้าช่วยเหลือส่งเสริมชุมชนได้นั้น จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และงบประมาณในการดำเนินงานด้วย

(4) รูปแบบการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ

ปัจจุบันหน่วยงานที่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ตามอำนาจทางกฎหมายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประกอบด้วย กรมวิชาการเกษตร (พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช) และกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย) มีการกำหนดอัตราส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ชัดเจน ส่วนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.) และ (ร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ...) และกรมป่าไม้ (ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.) ไม่ได้กำหนดอัตราส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ชัดเจน แต่กฎหมายได้เปิดช่องว่างให้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในรูปของตัวเงิน เพื่อใช้ในการดูแล บำรุงรักษา อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอย่างยั่งยืนต่อไป สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี ในแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียดังนี้

- การบริหารจัดการในรูปแบบของกองทุน การบริหารกองทุนจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ทำให้มีจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถติดตามตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินสามารถดำเนินการได้โดยง่าย แต่ในทางปฏิบัติมักจะมีปัญหา คือ ขาดความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรม และการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลัง ซึ่งยากต่อการนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์
- การบริหารจัดการในรูปแบบของเงินรายได้ จะช่วยลดปัญหาการบริหารจัดการ

ในรูปแบบของกองทุน เกิดการเบิกจ่ายคล่องตัวขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที แต่ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติที่ชัดเจนและครบถ้วน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นภายหลัง

(5) การประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพคือ การป้องกันความเสียหายและลดผลกระทบเชิงลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพจะช่วยให้เกิดการจัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขที่เหมาะสม บรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อพืชพรรณ สัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เข้าร่วมได้สังเกตเห็นว่าผู้ที่จัดทำประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพคือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพยากรชีวภาพ เนื่องจากทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ในกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นชุมชน หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่มีศักยภาพ เช่น สถาบันการศึกษา เป็นต้น จะต้องเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถดำเนินการประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน จะต้องมีการกำหนดวิธีการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขปฏิบัติสำหรับการประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพด้วย

รูปที่ 3 บรรยากาศการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2562

2.2.3 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 2

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ภายใต้หมวด 4 เรื่องการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันอังคาร ที่ 30 เมษายน 2562 ณ ห้องคริสตัล 1-2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกลไกการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 เรื่องการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในเรื่องการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องของผลสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 หมวดการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2562 การนำเสนอเครื่องมือและกลไกการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพหรือทรัพยากรพันธุกรรม

นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและการดำเนินงานในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม ผู้เกี่ยวข้องมีความคาดหวังจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ เพิ่มเติมอย่างไร (2) ขั้นตอนการดำเนินงานในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพหรือทรัพยากรพันธุกรรมของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ กับกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้เกิดประสิทธิภาพ (3) กลไกและเครื่องมือในการดำเนินการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ ทรัพยากรชีวภาพที่ควรเพิ่มเติมใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ เช่น การจัดตั้งหน่วยประสานงานเดียว (One-Stop Service) สำหรับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ การติดตามตรวจสอบการดำเนินการหลังมีการขอเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ การบริหารจัดการรายได้จากผลประโยชน์ เป็นต้น

ผลจากการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 2 สามารถนำมาสรุปและเพิ่มเติมจากการประชุมครั้งที่ 1 เป็นประเด็นหลัก จำนวน 6 เรื่อง รายละเอียดดังนี้

1) การจัดตั้งหน่วยงานกลาง

การจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่รับคำขอจากผู้ขออนุญาต ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเอกสาร พิจารณาและยื่นคำขออนุญาตไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการพิจารณาอนุญาตเป็นลำดับถัดไป การดำเนินงานลักษณะเช่นนี้จะเกิดผลเสีย คือ เพิ่มขึ้นและระยะเวลาการดำเนินงานนานขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อให้ผู้ขอเข้าถึงละเอียดที่จะไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน แต่ในกรณีที่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาพิจารณาเอกสารและยื่นคำขออนุญาตไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน และเกิด

การทำงานที่เป็นระบบ อีกทั้ง หากนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนการขออนุญาต จะช่วยอำนวยความสะดวก และลดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นได้ รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังได้สามารถเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ มีความถูกต้อง และครบถ้วนสมบูรณ์

2) การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จะทำหน้าที่พิจารณาอนุญาตการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันพบว่าทรัพยากรส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบแล้ว แต่ในกรณีที่ทรัพยากรนั้น ๆ ไม่มีหน่วยงานใดดูแลหรือไม่เข้าข่ายตามกฎหมายข้อบังคับของหน่วยงานใดเลย สม. จึงควรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทรัพยากรดังกล่าว เพื่อปิดช่องว่างในประเด็นนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบภายหลังการอนุญาตให้เข้าถึงอีกด้วย

3) ทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเป็นของชุมชน

ชุมชนเป็นเจ้าของ ผู้ครอบครองทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่เกี่ยวข้อง ควรขึ้นทะเบียนชุมชนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีข้อดีดังนี้

- มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หากต้องมีการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ ต้องขอมติจาก

ที่ประชุม

- ดำเนินการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และมีกฎหมายรองรับ

การดำเนินงาน

- มีการระดมความคิดเห็นเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความหลากหลายในความคิดและมุมมอง แต่ขณะเดียวกันก็เป็นต้นเหตุของความล่าช้าและขัดแย้งทางความคิดจะได้รับความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจจากบุคคลภายนอกมากกว่า ดูเป็นทางการมากกว่าชุมชนที่ไม่ผ่านการขึ้นทะเบียน

ทั้งนี้ ควรมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในพื้นที่ หรือเป็นผู้แทนชุมชน เพื่อช่วยประสานงาน ช่วยเหลือในการเจรจาต่อรอง หรือดูแลติดตามตรวจสอบผู้ใช้ หรือให้หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐ เข้าช่วยเหลือในขั้นตอนการเจรจาต่อรองการแบ่งปันผลประโยชน์กับชุมชน เช่น องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยการมอบหมายหน่วยงานดังกล่าวเข้าช่วยเหลือส่งเสริมชุมชนได้นั้น จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และงบประมาณในการดำเนินงานด้วย

4) รูปแบบการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ

ปัจจุบันหน่วยงานที่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ตามอำนาจทางกฎหมายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประกอบด้วย กรมวิชาการเกษตร (พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542) และกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542)

มีการกำหนดอัตราส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ชัดเจน ส่วนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ((ร่าง) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และ (ร่าง) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.) และกรมป่าไม้ ((ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.) ไม่ได้กำหนดอัตราส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ชัดเจน แต่กฎหมายได้เปิดช่องว่างให้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในรูปของตัวเงิน เพื่อใช้ในการดูแล บำรุงรักษา อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอย่างยั่งยืนต่อไป สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี ในแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสีย ดังนี้

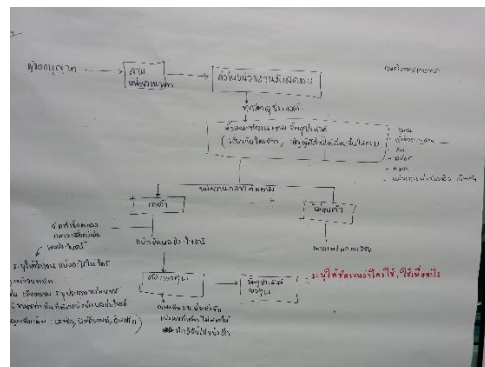
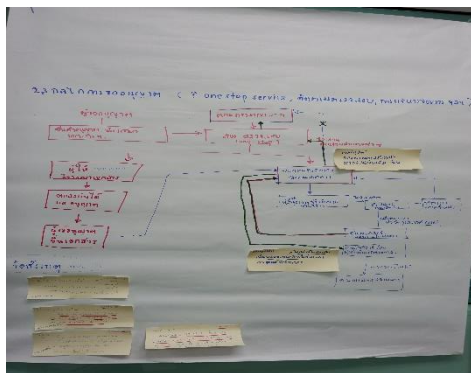
- การบริหารจัดการในรูปแบบของกองทุน การบริหารกองทุนจะอยู่ภายใต้

การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ทำให้มีจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถติดตามตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินสามารถดำเนินการได้โดยง่าย แต่ในทางปฏิบัติมักจะมีปัญหา คือ ขาดความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรม และการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลัง ซึ่งยากต่อการนำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์

- การบริหารจัดการในรูปแบบของเงินรายได้ จะช่วยลดปัญหาการบริหารจัดการในรูปแบบของกองทุน เกิดการเบิกจ่ายคล่องตัวขึ้น สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที แต่ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติที่ชัดเจนและครบถ้วน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นภายหลัง

(6) การติดตามตรวจสอบ

ผลจากการรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่ไม่มีส่วนได้เสียเป็นหน่วยงานติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามีความพร้อมจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะกรณีการศึกษาวิจัยสามารถต่อยอดเป็นนวัตกรรมและนำไปจดสิทธิบัตรได้ ส่วนกรณีการศึกษาวิจัยที่ไม่มีการจดสิทธิบัตร อาจให้ สผ. ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบเพิ่มเติม

รูปที่ 4 บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2562

2.2.4 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 ณ ห้องพุทธชาต ชั้น 3 ศูนย์ โสม เกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยเนื้อหาและสาระสำคัญของพิธีสาร กฎหมาย/ระเบียบปฏิบัติในปัจจุบัน กับการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติ

ๆ เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเข้าร่วมประชุม (2) ความซ้ำซ้อนและช่องว่างของการกำกับดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และ (3) กลไกและเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลจากการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ภายใต้งบประมาณ 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สรุปประเด็นหลัก จำนวน 2 เรื่อง รายละเอียดดังนี้

(1) การควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีวัตถุประสงค์ควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมโดยตรง แต่ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาและนำกฎหมายที่ตนเองมีอยู่ไปปรับใช้ใน

แต่ละกรณีหากเข้ากับลักษณะที่กฎหมายฉบับนั้นมุ่งเน้นอยู่ เพื่อควบคุมดูแลผลกระทบต่ออาจเกิดขึ้นจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดังนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้เป็นกฎหมายกลางสำคัญที่จะควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตพันธุกรรมโดยตรงได้ แต่ควรพิจารณาให้มีการควบคุมดูแลครอบคลุมทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด และควรเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานมากกว่าที่จะกฎหมายบังคับในเชิงห้ามดำเนินการ ทั้งนี้ ควรนำแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ มาบูรณาการและยกระดับเป็นข้อปฏิบัติด้านกฎหมาย และการส่งเสริมให้ความรู้ที่ถูกต้องกับภาคประชาชนอย่างเร่งด่วน

(2) การควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตต่างถิ่น

ปัจจุบัน ประเทศไทยไม่มีกฎหมายฉบับใดควบคุมดูแลชนิดพันธุ์ต่างถิ่นไว้โดยตรง แต่หากจะนำไปใช้ควบคุมดูแลชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้าชายตามทีกฎหมายกำหนด ก็สามารถดำเนินการได้ เช่น กรมประมงออกกฎหมายควบคุมดูแลสัตว์น้ำต่างถิ่น ภายหลังพบว่าการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของแหล่งน้ำในธรรมชาติและเสี่ยงต่อการรุกรานสัตว์น้ำท้องถิ่นของไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ รายชื่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าจะผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการระดับสถาบันด้านความปลอดภัยและความหลากหลายทางชีวภาพของกรมประมงอีกด้วย นอกจากนี้ ผลจากการระดมความคิดเห็นยังพบว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดบทบาทให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน จึงเห็นควรให้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ให้อำนาจหน้าที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมด้วยมาตรการที่เกี่ยวข้อง และควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบติดตามให้ชัดเจนอีกด้วย

รูปที่ 5 บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562

2.2.5 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น

การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 6 เรื่องการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น จัดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องพันธุ์มดิชยมนทล ชั้น 2 เคยูโฮม เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลเพิ่มเติมประเด็นให้ครบถ้วน และเพื่อพิจารณาว่าขั้นตอนหรือหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถดูแลบริหารจัดการทรัพยากรในระดับท้องถิ่น ได้หรือไม่ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการ จะต้องอาศัยแนวทางการดำเนินงานอย่างไร ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องความเป็นมาและความสำคัญ ของ (ร่าง)

พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และสรุปภาพรวมข้อปฏิบัติภายใต้ของหมวดนี้ โดยมีการจัดทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่ได้เข้าร่วมประชุม (2) กลไกการมีส่วนร่วมตามกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อศึกษาถึงความซ้ำซ้อนของกฎหมายหรือช่องว่างของกฎหมายที่มีอยู่ของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) ระดับของการมีส่วนร่วม หน้าที่ รับผิดชอบ เรียนรู้ หรือ ตัดสินใจ และสิทธิของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบัน หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น ตามกฎหมายข้อบังคับ ประกอบด้วย กรมประมง ดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและประมงชายฝั่ง และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่อนุรักษ์ กรมป่าไม้ ดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นต่อคณะกรรมการ เมื่อได้รับคำร้องจากชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตปกครองให้ดำเนินการยื่นคำขอ

จดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นแทนชุมชน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเงินจากกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชนอีกด้วย กรมปศุสัตว์ ดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดูแลและใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมือง โดยให้ชุมชนยื่นคำขอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมประมง ดำเนินการตามพระราชกำหนดประมง พ.ศ. 2558 มีการกำหนดชุมชนประมงท้องถิ่น คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด เพื่อดูแลทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.) เป็นหน่วยงานหลักและมีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย สถาบันการศึกษา หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ โดยผลจากการระดมความคิดเห็น พบว่าทุกหน่วยงานได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน สำหรับการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้มี

การจัดทำบัญชีทรัพยากรในพื้นที่ของตน และแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น แม้ว่าประเด็นนี้จะไม่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง แต่หากจะมอบหมายและให้อำนาจหน้าที่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็สามารถทำได้ สืบเนื่องจากใน

ปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนในระดับพื้นที่ เพื่อให้จัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการกันตั้งแต่ระดับแผนชุมชน/หมู่บ้าน จนถึงระดับแผนจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว การผนวกประเด็นนี้เข้าไปจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถทบทวนและจัดทำข้อมูล ปรับปรุงแผนได้อย่างสม่ำเสมอ และเกิดการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้ จะต้องมีการประสานงานบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงมหาดไทยอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมทั้ง

มีการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่มีองค์ความรู้สามารถปฏิบัติงานได้ ในส่วนของชุมชนนั้น ก็จะต้องมีความเข้มแข็งและมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ ปกป้อง ดูแลและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ โดยจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยมีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการทำงานทั้งงบประมาณ บุคลากรเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา และการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับชุมชน

รูปที่ 6 บรรยากาศการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562

2.2.6 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ จัดขึ้นเมื่อวันอังคาร ที่ 30 เมษายน 2562 ณ ห้องคริสตัล 1-2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรีพาร์ค กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าด้วยหมวดที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งยังมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเข้าร่วมประชุม (2) การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสม และ (3) กลไกและเครื่องมือในการเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเห็นชอบกับหมวด 7 เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง และสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งไม่พบในกฎหมายฉบับใดของประเทศไทย โดยมาตรการสำคัญที่ควรจัดให้มี ประกอบด้วย

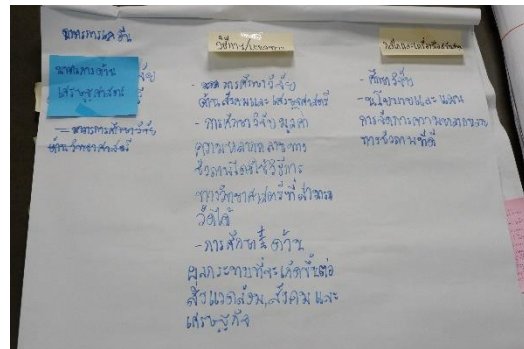
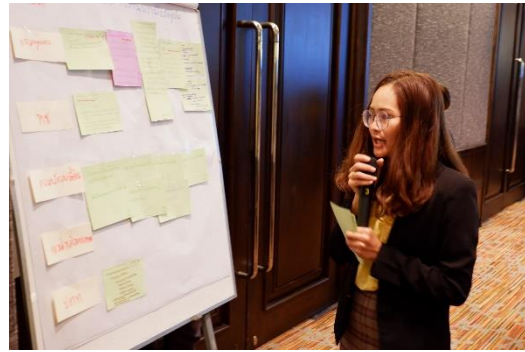
1) มาตรการด้านการศึกษาและสร้างความรู้ ได้แก่ การบูรณาการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับหลักสูตรการศึกษา เช่น การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มเติมในหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับชั้น ผ่านสื่อที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สร้างศูนย์การเรียนรู้ การอบรม กิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึง การกำหนดหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

2) มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น มาตรการลดภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ลงทุนในเทคโนโลยีด้านการรักษาสีงแวดล้อม หรือมีมาตรการลดผลกระทบ และมาตรการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณสถานประกอบการ ลดภาษีสำหรับธุรกิจที่เห็นความสำคัญและอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

3) มาตรการด้านการมีส่วนร่วมร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เช่น การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในด้านการส่งเสริมความรู้ วิธีการปฏิบัติ การนำเสนอและเผยแพร่ผลงานของหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน ที่มีผลงานในการอนุรักษ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

4) มาตรการด้านการเงินและการคลัง เช่น การจัดเตรียมงบประมาณสำหรับงานวิจัยภาคชุมชน เพื่อสนับสนุนทุนให้กับคนในชุมชน จัดให้มีทุนสนับสนุนในการรักษาพันธุกรรมของทรัพยากร

5) มาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์ในเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในพื้นที่ของ รัฐและพื้นที่กรรมสิทธิ์ เช่น ส่งเสริมให้มีการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้กลุ่มชุมชนต่าง ๆ เกิดความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมของตนเอง เป็นต้น

รูปที่ 7 บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562

2.2.7 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ การรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติ ภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 ณ ห้องบอลรูม บี ชั้น 2 โรงแรมมารวย การ์เด้น กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อกลไกการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1-6 และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการดำเนินงานในแต่ละหมวดเพื่อนำมาปรับปรุงกลไกการดำเนินงาน เนื้อหาสาระสำคัญในการประชุมว่าด้วยเรื่องการนำเสนอสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ หมวด 3-7 การใช้เครื่องมือและกลไกในการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในแต่ละหมวด ซึ่งนอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) สาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ครอบคลุมการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพแล้วหรือไม่ อย่างไร (2) (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ มีผลกระทบต่อภารกิจและการปฏิบัติงานของหน่วยงานเดิมหรือไม่ อย่างไร และ (3) ขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดในพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ สามารถใช้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศไทยได้หรือไม่ อย่างไร และสอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบันของหน่วยงานเดิมหรือไม่

โดยสรุปการประชุมเสียงส่วนมากจากผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ นี้ และมีการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางและกลไกในการดำเนินที่ไม่ก่อให้เกิดความซับซ้อนหรือเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ทั้งนี้ที่ปรึกษาฯ ระดมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาวิเคราะห์และพิจารณา เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแผนการดำเนินงานเพิ่มเติม

รูปที่ 8 บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ การรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

2.3 การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอกลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

ที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมขึ้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 ณ ห้องกมลทิพย์ ชั้น 2 โรงแรมเดอะสุโกศล กรุงเทพฯ) มีผู้แทนจากหลายภาคส่วนให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุม รวมจำนวน 138 คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) 11 คน คณะอนุกรรมการกฎหมายความหลากหลายทางชีวภาพ 3 คน หน่วยงานราชการ 99 คน สถาบันการศึกษา 13 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 คน และภาคเอกชน/องค์กรอิสระ 6 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อกลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติ มาทำการวิเคราะห์พิจารณา และปรับปรุงแก้ไข ข้อเสนอแนะและ(ร่าง)แนวทางปฏิบัติ ตลอดจนการดำเนินงาน การดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะกลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. การประชุมครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ช่วงหลัก โดยประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 การบรรยายเกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะกลไกการดำเนินงาน ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อเตรียมการรองรับ พ.ร.บ. ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร หัวหน้าโครงการเป็นผู้บรรยาย ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเครื่องมือที่ใช้ในการขับเคลื่อน การดำเนินงานตาม (ร่าง)พระราชบัญญัติฯ ทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานเสริม

ช่วงที่ 2 การบรรยายเกี่ยวข้องกับ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญ โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร หัวหน้าโครงการ และ ผศ.ดร.เศรษฐบุตร อิทธิธรรมวินิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เป็นผู้บรรยาย ซึ่งมีสาระสำคัญของ (ร่าง)แนวทางปฏิบัติที่สำคัญ 5 เรื่อง ได้แก่

- เรื่อง การกำหนดเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง
- เรื่อง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เรื่อง การควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
- เรื่อง การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- เรื่องการขึ้นทะเบียนชุมชน และจัดทำข้อกำหนดชุมชน

ช่วงที่ 3 การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมร่วม โดยสรุปรายละเอียดดังตารางที่ 3 ทั้งนี้ สผ. และที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงการจัดทำ กลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง)แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการ

ตารางที่ 3 ประเด็นซักถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.	ข้อซักถาม/ข้อเสนอแนะ
<p>หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่กรรมสิทธิ์ที่เป็นของเอกชน หากให้ประกาศจะเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงอาจกำหนดเป็นมาตรา ในกรณีที่ดินที่นั้นเป็นของเอกชน และพิจารณาว่ามีพืชหรือทรัพยากรอื่นใดที่มีความจำเป็นที่ต้องคุ้มครองของความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากหากกำหนดให้ประกาศเป็นกฎหมายจะมีข้อโต้แย้งในเรื่องของปัจเจกชน ซึ่งจะมีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่นั้นเต็มที จึงควรกำหนดเป็นมาตรการของการส่งเสริม ซึ่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีการแทรกเจตนาารมณ์ หากเอกชนประสงค์ ถ้าเอกชนไม่ประสงค์จะไม่มี การลบล้างสิทธิ - มาตรา 21 รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบจาก คณะกรรมการ ในการประกาศกฎกระทรวงนั้น เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากต้องไปขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ดังนั้นการดำเนินการ ควรแจ้งให้เพื่อทราบ - การกำหนดเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพ จะมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าจะไม่ให้ทับซ้อนในอำนาจการดำเนินงาน ดังนั้นหน่วยงานส่วนกลาง นอกจากจะกำหนดเขตและมาตรการแล้ว ควรดำเนินการมอบหมายภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรในพื้นที่ - การประกาศเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพ ควรเป็นพื้นที่ที่แสดงแนวเขตชัดเจน เนื่องจากมีพื้นที่ที่ทับซ้อนในหลาย ๆ หน่วยงาน และในการดำเนินงานกำหนดแผนที่ต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อการดูแลพื้นที่ และการประกาศ

ตารางที่ 3 ประเด็นซักถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.	ข้อซักถาม/ข้อเสนอแนะ
	ชนิดพันธุ์ ต้องมีการแจ้งการครอบครอง การแปรรูป และควรต้องมีหน่วยงานเข้าไปดูแลควบคุม
หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่ยังไม่มีระเบียบขั้นตอนการแบ่งปันผลประโยชน์สามารถเอาวิธีการดำเนินงานของกฎหมายฉบับนี้ไปดำเนินงาน แต่หากหน่วยงานไม่ได้มีระเบียบขั้นตอนแล้วก็สามารถดำเนินงานตามกฎหมายเดิมหรือพิจารณาเพิ่มเติมข้อที่ช่วยให้การดำเนินงานขั้นตอนนั้นสมบูรณ์มากขึ้นได้ โดยที่ไม่แย้งกับกฎหมายเดิม - การถ่ายโอนทรัพยากรชีวภาพ ควรมีการกำหนดระยะเวลาในกรณีผู้ได้รับอนุญาตว่ามีระยะเวลาที่ใช้ในการโอนสิทธิ์ควรระมัดระวัง เนื่องจากระหว่างนั้นผู้ใช้ อาจเพิ่มมูลค่าของทรัพยากร แต่ไม่ให้เกิดประโยชน์ตอบแทนกลับมาให้กับทางชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานกรณีนี้ - ควรมีข้อกำหนดในการพิจารณาในการอนุญาตการ ที่เกี่ยวข้องกับ การนำทรัพยากรที่เข้าถึงไปใช้ประโยชน์ กรณีที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ - หน่วยงานตรวจสอบติดตาม ควรเป็นหน่วยงานเดียวกับผู้รับผิดชอบ โดยเสนอให้มีกลไกการติดตามตรวจสอบเพิ่มเติมในหน่วยงานรับผิดชอบที่มีอยู่แล้ว เช่นกลไกการควบคุมการนำเข้าส่งออก และกลไกการติดตามตรวจสอบควรจะเริ่มตั้งแต่เริ่มการดำเนินงาน โดยเฉพาะหน่วยงานที่อนุญาตในเรื่องของการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านวิชาการ - การแบ่งปันผลประโยชน์ ควรตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งผู้ใช้และผู้ให้ หากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดำเนินการอาจจะเกิดความไม่เป็นธรรม เพราะบางหน่วยงานไม่มีคณะกรรมการเรื่องนี้

ตารางที่ 3 ประเด็นคำถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.	ข้อคำถาม/ข้อเสนอแนะ
หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จุลินทรีย์หรือทรัพยากรบางชนิดที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจ ซึ่งอาจสูญพันธุ์ หรือหายาก ควรมีการกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์ในการป้องกันคุ้มครอง
หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ควรถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ลงมาลำดับล่างให้มากที่สุด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ทุกภาคส่วน - ควรมีเกณฑ์การกำหนดในการขึ้นทะเบียนชุมชน นิติบุคคล เช่น เมื่อมีการขอขึ้นทะเบียนชุมชนจะต้องมีการรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 7 ปี ทำไม่ถึง 7 ปี ทำไม่ไม่เป็น 5 ปี - ในกฤษฎีกาชุมชน ไม่กำหนดให้ชุมชนเป็นนิติบุคคล แต่มีการให้กำหนดหลักเกณฑ์ เช่น ชุมชนต้องมีตัวแทน ชุมชนต้องมีสมาคม เป็นต้น - การที่ชุมชนที่ต้องไปจดทะเบียนไปเป็นนิติบุคคลถึงจะถูกกฎหมาย เป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนหรือไม่
หมวด 7 การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรการทางการเงินและการคลัง มีการบริหารทางการเงินเป็นกลไกที่นำมาขับเคลื่อน ซึ่งต้องใช้กลไกทางการเงิน ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยเงินจะเข้าสู่หน่วยงาน ไม่ว่าจะหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ประเด็นซักถาม/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

(ร่าง)พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.	ข้อซักถาม/ข้อเสนอแนะ
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายกลาง ที่มีการสนับสนุนในเรื่องของการแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และในด้านอื่น ๆ ที่ไม่มีกฎหมายตัวใดรองรับ และมีหมวดบังคับที่มีบทลงโทษทางอาญา ดังนั้นจึงควรมีการแต่งตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ของพนักงานและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน - บทลงโทษที่สามารถอุทธรณ์ได้ ต้องมีการกำหนดรายละเอียด และหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเรื่องใดสามารถยื่นอุทธรณ์ได้ - ควรศึกษาแนวทางปฏิบัติของกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนี้ ว่ามีการมอบอำนาจในการดำเนินงานไว้อย่างไร - เสนอแนวคิดให้รัฐมนตรีดูความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนที่จะมอบหมายให้ทำ โดยพิจารณาเป็นกรณี - ควรมีการทบทวนกฎหมายฉบับนี้ให้รอบครอบ ละเอียดและสมบูรณ์ เนื่องกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายกลางที่มีผลกระทบหลายหน่วยงาน

รูปที่ 9 บรรยากาศการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอกลไกการดำเนินงาน และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เมื่อ วันพุธ ที่ 26 มิถุนายน 2562

2.4 การจัดการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษายภายใต้โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

ที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2562 ณ ห้องแกรนด์ บอลรูม ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพฯ มีผู้แทนจากหลายภาคส่วนให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุม รวมจำนวน 254 คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) 20 คน คณะอนุกรรมการกฎหมายความหลากหลายทางชีวภาพ 3 คน หน่วยงานราชการ 137 คน สถาบันการศึกษา 38 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 คน และภาคเอกชน/องค์กรอิสระ 28 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษายภายใต้โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และประมวลข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมไปปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ต่อไป การประชุมเผยแพร่ผลการศึกษายภายใต้โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ซึ่งการประชุมครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ช่วงหลัก โดยประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 นำเสนอความเป็นมาในการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการฯที่ผ่านมา และสรุปประเด็นจากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการจัดประชุมที่ผ่านมา โดย

ช่วงที่ 2 การบรรยายเกี่ยวข้องกับ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญ โดย ซึ่งมีสาระสำคัญของ (ร่าง)แนวทางปฏิบัติที่สำคัญ 5 เรื่อง ได้แก่

- เรื่อง การกำหนดเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง
- เรื่อง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เรื่อง การควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
- เรื่อง การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- เรื่อง การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ช่วงที่ 3 การบรรยายเกี่ยวข้องกับข้อเสนอกลไกการดำเนินงาน ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อเตรียมการรองรับ พ.ร.บ. ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

ช่วงที่ 4 การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 (ร่าง) แนวทางปฏิบัติการกำหนดเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง

(1) ประเด็นค่านิยม

- เขตอนุรักษที่ระบุในนิยามของเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ให้หมายรวมถึง เขตอนุรักษที่กำหนดในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

(2) ประเด็นแนวทางปฏิบัติ

- ควรเริ่มดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่มีความสำคัญของประเทศ หรือพื้นที่ที่คาดการณ์ว่าจะเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยง แต่ทั้งนี้ จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำบัญชีฐานทรัพยากรชีวภาพท้องถิ่น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

ประเด็นที่ 2 (ร่าง) แนวทางปฏิบัติการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

(1) ประเด็นค่านิยม

- ควรกำหนดค่านิยมของ “การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม” ให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ที่กำหนด

(2) ประเด็นแนวทางปฏิบัติ

- ควรพิจารณาตีความของประโยค “ยกเว้นไม่ใช้บังคับกับการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพโดยชุมชนตามจารีตประเพณีท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรชีวภาพเป็นอาหาร การใช้ทรัพยากรพันธุกรรมมนุษย์” ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลังการประกาศใช้กฎหมาย

- กรณีที่ สผ. ไม่มีการนำเงินรายได้ส่งคลัง จะต้องระบุรายละเอียดวิธีการจัดเก็บและรูปแบบการนำเงินไปใช้ให้ชัดเจน

- เห็นด้วยกับการยื่นขอคำขออนุญาตรูปแบบที่ 2 (ผู้ยื่นคำขออนุญาตไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบ) เนื่องจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบสะดวกพิจารณาคำขออนุญาตได้โดยตรง และใช้ระยะเวลาการดำเนินงานรวดเร็วกว่ารูปแบบที่ 1 (ผู้ยื่นคำขออนุญาตไปยัง สผ. และหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามลำดับ) (ผู้แทนจากกรมวิชาการเกษตร)

- สนับสนุนให้มีการยื่นคำขออนุญาตเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตามรูปแบบที่ 1 เนื่องจากให้ความสะดวกกับผู้ขออนุญาต โดยเฉพาะกรณีที่ต้องมีการขออนุญาตจากหน่วยงาน (ผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)

- เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม หรือความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากช่วยเสริมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ซึ่งมีการระบุไว้ว่า “การแบ่งปันผลประโยชน์จากผลการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” (หมวด 7 มาตรา 71) (ผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)

- หน่วยงานของรัฐไม่มีอำนาจหน้าที่ในการแบ่งปันผลประโยชน์ เสนอให้เป็นสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ดำเนินการได้หรือไม่ ทั้งนี้ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า หน่วยงานไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเพื่อดูแลการแบ่งปันผลประโยชน์ และไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในพื้นที่ได้

ประเด็นที่ 3 (ร่าง) แนวทางปฏิบัติการควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

(1) ประเด็นค่านิยมและเจตนารมณ์

- ควรกำหนดค่านิยมของ “เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่”
- ควรกำหนดค่านิยมของ “การประเมินความเสี่ยงความปลอดภัยทางชีวภาพ”
- ควรกำหนดและจำแนกนิยามของ “LMOs” และ “GMO” ให้ชัดเจน
- ควรกำหนดนิยาม “ปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม” ให้ชัดเจน ว่าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในระดับใดจึงจะปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมได้
- เจตนารมณ์ที่กำหนดยังไม่ครอบคลุมในกรณีการศึกษา วิจัย และพัฒนาภายในประเทศ

(2) ประเด็นแนวทางปฏิบัติ

- เห็นพ้องกับร่างแนวทางปฏิบัติฯ และควรเพิ่มกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน (ผู้แทนจากกรมวิชาการเกษตร)

ประเด็นที่ 4 (ร่าง) แนวทางปฏิบัติการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

- เห็นพ้องกับร่างแนวทางปฏิบัติฯ และควรเพิ่มกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน (ผู้แทนจากกรมวิชาการเกษตร)

ประเด็นที่ 5 (ร่าง) แนวทางปฏิบัติการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน

- เห็นด้วยกับการให้ชุมชนจัดทำข้อกำหนดชุมชน เพราะเป็นการให้ความสำคัญกับชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของตนเอง (ผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ)
- การให้ชุมชนมีอำนาจจัดทำข้อกำหนดชุมชน จะต้องระบุหรือตีความให้ชัดเจน ไม่เช่นนั้นอาจมีการเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ที่กำหนดได้ ตามมาตรา ๕๘/๔ ให้ชุมชนมีอำนาจในการจัดทำข้อกำหนดชุมชนเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น

- ผู้ใช้จะต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลด้านธุรกิจ กับชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อชุมชนจะได้พิจารณาอนุญาตและตัดสินใจการทำข้อตกลงร่วมกัน
- ควรให้ผู้แทนจากสภาเกษตรกรในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เข้าไปมีส่วนร่วมในดำเนินงานระดับท้องถิ่น
- ควรจัดทำแนวทางการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชัดเจน
- ควรระบุข้อกำหนดที่จะพิสูจน์ว่าชุมชนได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 5 ปี จริงโดยไม่ได้ย้ายมาจากที่อื่น เพื่อจะใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นๆ

ประเด็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

(ร่าง) พระราชบัญญัติกำหนดครอบคลุมกรณีการคุกคามหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การใช้สารเคมีทางการเกษตร การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อาจพิจารณาในประเด็นเพิ่มเติมด้วย (กรมการท่องเที่ยว)

ควรกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องตามมาตราที่เกี่ยวข้อง

(ร่าง) พระราชบัญญัติยังไม่มีข้อกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับใครหรือหน่วยงานใดเป็นผู้ดูแล บังคับใช้กฎหมาย หากเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะมอบหมายให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลกฎหมาย แต่ในกรณีของ สผ. จะไม่มีบุคลากรที่จะดำเนินงานในส่วนนี้ อาจกำหนดให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือไม่

การนำเสนอแผนผังกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ไม่สอดคล้องตามความเป็นจริง เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมอาจไม่มีความเชื่อมโยงต่อกัน และเสนอในรายงานฉบับสมบูรณ์

รูปที่ 10 บรรยากาศการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษายภายใต้โครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.
เมื่อ วันพฤหัสบดี ที่ 1 สิงหาคม 2562

3. กิจกรรมที่ 2 การศึกษาและรวบรวมผลจากกิจกรรมการจัดประชุม เพื่อจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน รวมทั้งจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

การดำเนินงานเพื่อศึกษาและจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน และกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ที่ปรึกษาแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์เครื่องมือ กลไก และการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (2) การจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานและนำไปจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (3) การจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และนำไปจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น แสดงรายละเอียดดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์กลไกการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ

ที่ปรึกษาดำเนินการรวบรวม และวิเคราะห์กลไกการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และ (ร่าง) อนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ โดยศึกษาตามกฎหมาย/กฎระเบียบ/แนวทางปฏิบัติหลักที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามหน่วยงานภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานภายนอกกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และนำมาวิเคราะห์เครื่องมือ กลไก และการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ปรึกษาทำการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎหมาย/กฎระเบียบ/แนวทางปฏิบัติในส่วนใด มีความสอดคล้องในลักษณะที่เป็นการเสริมหรือซ้อนทับ กับสาระที่ระบุใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ หรือไม่ อย่างไร ผลจากการศึกษาสามารถ สรุปแนวทางปฏิบัติหลักที่ควรจัดทำ เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้ภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. สรุปรายละเอียด ดังนี้

(1) หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- แนวทางปฏิบัติสำหรับการรับฟังความคิดเห็นต่อการกำหนดเขตสงวนความหลากหลายทางชีวภาพของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่

(2) หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- แนวทางปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

- แนวทางปฏิบัติสำหรับการใช้ทรัพยากร (ภายหลังจากที่ได้รับอนุญาต) จนสิ้นสุดการใช้ประโยชน์หรือยกเลิก
- แนวทางปฏิบัติสำหรับกรณีที่ใช้ต้องการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตามที่ขออนุญาตไว้
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการเจรจาต่อรองกับคู่กรณี
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการนำผลประโยชน์ในรูปของตัวเงินไปใช้เพื่อการบำรุงรักษาอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากร
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการติดตามตรวจสอบการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรพันธุกรรม สำหรับหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

(3) หมวด 5 การควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

- แนวทางปฏิบัติสำหรับการควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในแต่ละกรณี ตามที่กฎหมายกำหนด
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการประกาศกำหนดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และมาตรการที่เกี่ยวข้อง

(4) หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น

- แนวทางปฏิบัติจัดทำบัญชีทรัพยากรในพื้นที่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการติดตามตรวจสอบการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรพันธุกรรม สำหรับชุมชน

3.2 การจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานและนำไปจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะ และผลการรับฟังความคิดเห็นจากการจัดประชุมในกิจกรรมที่ 1 ข้างต้น นำไปสู่การจัดทำ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน โดยที่ปรึกษาทำ(ร่าง) แนวทางปฏิบัติจำนวน 5 เรื่อง ประกอบด้วย

- (1) การกำหนดเขตคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรชีวภาพคุ้มครอง ซึ่งมีการดำเนินงานครอบคลุมตามพระราชบัญญัติภายใต้ หมวด 3 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- (2) การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีการดำเนินงานครอบคลุมตามพระราชบัญญัติภายใต้ หมวด 4 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- (3) การควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งมีการดำเนินงานครอบคลุมตามพระราชบัญญัติภายใต้ หมวด 5 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- (4) การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ซึ่งมีการดำเนินงานครอบคลุมตามพระราชบัญญัติภายใต้ หมวด 5 การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- (5) การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งมีการดำเนินงานครอบคลุมตามพระราชบัญญัติภายใต้ หมวด 6 การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น

และนำ (ร่าง)แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน ทั้ง 5 เรื่องไปนำเสนอและรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งจัดการประชุมเผยแพร่ จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ครั้ง ตามกิจกรรมที่ 1 ข้างต้น ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง)แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงาน พบว่า ผู้เข้าประชุมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า แนวทางปฏิบัติที่สำคัญและซับซ้อนควรจัดให้มีแนวทางการปฏิบัติเพิ่มเติมบางส่วน บางประเด็น เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด ควรเพิ่มเติมดังนี้

- แนวทางปฏิบัติการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางปฏิบัติการเจรจาต่อรองการจัดทำข้อตกลงสัญญาาร่วมกัน
- แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการอนุรักษ์ คุ่มครอง และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ
- แนวทางปฏิบัติสำหรับการนำผลประโยชน์ในรูปแบบของตัวเงินไปใช้เพื่อการบำรุงรักษาอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากร
- แนวทางปฏิบัติการยื่นอุทธรณ์การขอเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม และ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ใช้ (กรณีกำหนดให้มีการยื่นอุทธรณ์)
- แนวทางการประเมินความพร้อมในการจัดทำบัญชีทรัพยากรในพื้นที่ และแผนจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานที่สำคัญและมีความซับซ้อน ในภาพรวมผู้เข้าประชุมเห็นด้วย และให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยากและซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ๆ และเปิดกว้างให้ครอบคลุมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ควรสร้างความชัดเจนในกระบวนการทำงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 การจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และนำไปจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

ที่ปรึกษาได้ดำเนินการจัดทำกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. คือ การเป็นกฎหมายกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้ ไม่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนกับกลไกการดำเนินงานเดิมที่มีอยู่ แต่มุ่งเน้นการส่งเสริม ปิดช่องว่าง และเสริมความเข้มแข็งของกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ผลจากการประมวล พิจารณา และวิเคราะห์ ข้อคิดเห็นจากระบบการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลไกสำคัญที่จะช่วยให้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ในภาพรวมได้แก่

(1) สถาบัน/องค์กร

สถาบัน/องค์กร มีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนกลางขับเคลื่อน (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ไปสู่การปฏิบัติ

(2) ผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน นักวิชาการ ชุมชน ประชาชน เป็นต้น หากขาดการสนับสนุนและผลักดันไปในทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานในหลาย ๆ ด้าน เช่น การปฏิบัติงานที่ล่าช้า ขาดบุคลากรประสานและดำเนินงาน ขาดองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการทำให้การดำเนินงานมีความผิดพลาด ขาดยอมรับและให้ความสนใจจากชุมชนและภาคประชาชน การใช้งบประมาณอย่างสูญเปล่าไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ เป็นต้น

(3) การมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และชุมชน

ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ มีค่อนข้างหลากหลาย ทั้งทางภาครัฐ (ส่วนกลางและท้องถิ่น) นักวิชาการ นักธุรกิจภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการวิเคราะห์และแจกแจงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องได้อย่างรอบคอบ ถูกต้องและครบถ้วนในแต่ละด้าน และสามารถวิเคราะห์ได้ว่า (1) ใครคือผู้มีส่วนได้เสีย (2) ผู้มีส่วนได้เสียมีอำนาจ อิทธิพล และความสนใจในระดับใด และ (3) ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญมีความต้องการอย่างไร เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ การประสานงานและสร้างความร่วมมือร่วมใจหรือการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับได้อย่างเหมาะสม

(4) องค์ความรู้

(ร่าง) พระราชบัญญัติฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องและอยู่บนพื้นฐานตามหลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจะทำให้กฎหมายฉบับนี้ก้าวเดินได้อย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน คือ การเสริมรากฐานขององค์ความรู้ซึ่งสอดแทรกอยู่ในหมวดต่าง ๆ ภายใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ เช่น

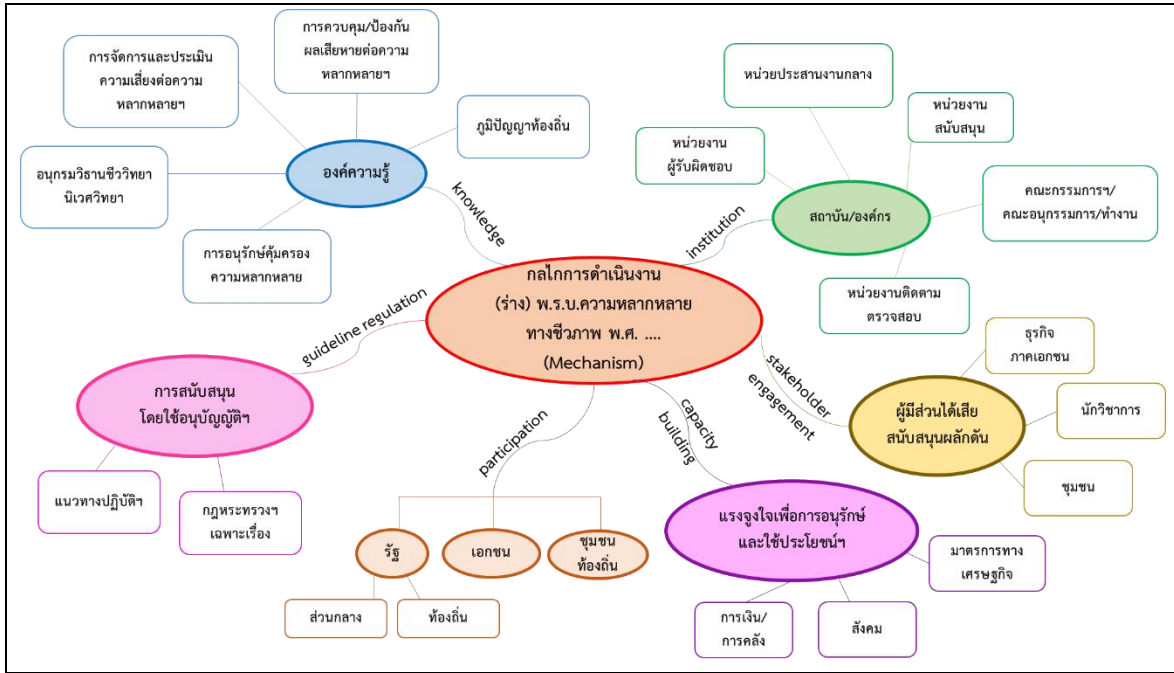
การควบคุมและป้องกันผลเสียหายต่อความหลากหลายชีวภาพ การจัดการและประเมินความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ อนุกรมวิธาน ชีววิทยานิเวศวิทยา การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับการอนุรักษ์คุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป็นต้น

(5) แรงจูงใจเพื่อเกิดการอนุรักษ์ คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

(ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ มีจุดเด่นที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากกฎหมายฉบับอื่น ๆ คือ การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการทำงานเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (หมวด 7 ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ) เนื่องจากกฎหมายเป็นเพียงการวางแนวทางการดำเนินงานรวมถึงการจำกัดหรือห้ามการกระทำที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งที่สังคมต้องการคุ้มครองหรือปกป้อง ซึ่งปัญหาสำคัญที่พบได้ทั่วไปจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ การฝ่าฝืนหรือการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อาจเกิดจากความตั้งใจที่จะหาผลประโยชน์จากการฝ่าฝืนโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย หรือความไม่รู้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในหลายด้าน ๆ เช่น การลักลอบค้าขายทรัพยากร การบุกรุกทำลายพื้นที่อนุรักษ์ การใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนโดยชุมชนไม่ได้รับผลตอบแทน และอาจทำให้ชุมชนไม่มีสิทธิใช้ทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของตนเอง เป็นต้น การลดปัญหาดังกล่าวคือ สร้างแรงจูงใจ ทั้งด้านการเงิน/การคลัง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้หลายฝ่ายหันหน้ามาสนับสนุนและให้ความร่วมมือ และสร้างทางเลือกเพื่อไม่ต้องฝ่าฝืนกฎหมาย และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

(6) การสนับสนุนโดยใช้อำนาจนิติบัญญัติ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ

กลไกสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การจัดทำอนุบัญญัติภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ รวมไปถึง การจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป การจัดทำอนุบัญญัติและแนวทางปฏิบัติจะต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวกับสังคม แต่ต้องชัดเจนพอที่จะเห็นแนวทางที่กฎหมายจะใช้บังคับในอนาคตด้วย

รูปที่ 11 กลไกการดำเนินงานในภาพรวม เพื่อรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย โดย ทาง สผ.ต้องเตรียมการดำเนินงานตามขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาเพื่อจะประกาศใช้ พ.ร.บ. ซึ่งกระบวนการตราพระราชบัญญัติมีกระบวนการพิจารณา 7 ขั้นตอน ได้แก่

(1) หลักเกณฑ์การร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

ในการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางเกี่ยวกับการร่างกฎหมายการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และแนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบหรือแนวทางการดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

- ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ
- การร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงหรือพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

- ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ

(2) แนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ในการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังต่อไปนี้

- การจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ
 - ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ โดยในการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยต้องรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือผ่านเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th หรือจะใช้วิธีอื่นใดด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน
 - ในการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการรับฟังความคิดเห็น ทั้งเปิดเผยข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย
 - เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
 - ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ทำระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๕๘ ในการส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอร่างกฎหมายที่ได้จัดทำขึ้นให้เสนอพร้อมรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นด้วย
 - ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีวิเคราะห์ผลการรับฟังความคิดเห็นที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

- ในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐแล้ว เห็นว่าจำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติม ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องคืนเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอเรื่องดำเนินการเพิ่มเติมโดยให้ระบุการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป
 - ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นมาประกอบการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบ แล้วเห็นว่าจำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจดำเนินการดังกล่าวเอง หรือจะขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเป็นผู้ดำเนินการก็ได้และเมื่อได้ดำเนินการแล้วให้จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม
 - ในกรณีที่ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่าง และสมควรแก้ไขการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติมตามประเด็นที่มีการแก้ไข ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการดังกล่าวและให้ส่งคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบ ที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วมาพร้อมกับการยืนยันให้ความเห็นชอบร่างกฎหมาย เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
- การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน
 - การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด หากหน่วยงานของรัฐได้มีหนังสือยืนยันให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายดำเนินการตามที่กำหนดไว้ได้

- การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่า ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างจนแตกต่างจากร่างที่หน่วยงานของรัฐเสนอและสมควรแก้ไขการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติมตามประเด็นที่มีการแก้ไข ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการดังกล่าว และให้ส่งคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

- ในกรณีร่างกฎหมายใดมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือต้องดำเนินการเป็นการลับ หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายให้แตกต่างจากแนวทางตามที่กำหนดไว้ แต่หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นรายกรณีไป

(3) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ผู้ที่มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงชื่อรับรองไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คนเสนอร่างพระราชบัญญัติได้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ หรือแนวนโยบายแห่งรัฐ ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินต้องให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับรองด้วย

(4) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ รัฐสภา โดยต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก่อนแล้วจึงเสนอให้วุฒิสภาพิจารณา

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 3 วาระ คือ

วาระที่ 1 รับหลักการ: ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาเฉพาะหลักการของร่างพระราชบัญญัติว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง มีความเหมาะสม จำเป็นหรือไม่ โดยไม่พิจารณารายละเอียดอื่นๆ แล้วลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่ ถ้าไม่รับหลักการก็ตกไป ถ้ารับหลักการก็จะตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณารายละเอียด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนมีสิทธิเสนอขอเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการเรียกว่า แปรญัตติ

วาระที่ 2 แปรญัตติ: ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาเรียงลำดับมาตราที่มีการขอแปรญัตติ และลงมติเฉพาะมาตรานั้นว่าจะเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ หรือคงไว้ตามเดิม

วาระที่ 3 ลงมติให้ความเห็นชอบ: ที่ประชุมสภาผู้แทนจะลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ อีกไม่ได้ถ้าไม่เห็นชอบก็ตกไป ถ้าเห็นชอบด้วยก็ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

(5) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา

วุฒิสภาจะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 วาระ เช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎร และจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 60 วัน ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ถ้าไม่เสร็จที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาออกไปได้อีก 30 วัน ถ้าไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ถ้าวุฒิสภามีมติไม่เห็นชอบ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งคืนสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลา 18๐ วันได้ล่วงพ้นไป ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

(6) การตราร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้วนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยภายใน 20 วัน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบและพระราชทานคืนมาหรือเมื่อพ้น 90 วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ อีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายใน 30 วัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา ใช้บังคับเป็นกฎหมายเสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

(7) การประกาศใช้พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อกลไกการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อเตรียมการรองรับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ในภาพรวมผู้เข้าประชุมเห็นด้วยกับการดำเนินการตามกลไกนี้ เนื่องจากการดำเนินงานเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และให้ข้อเสนอแนะว่าควรตรวจสอบเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ของผู้ดำเนินการให้ครอบคลุมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4 ขั้นตอนในการเตรียมการจัดทำ (ร่าง) พ.ร.บ. ของหน่วยงานรัฐ เพื่อรองรับความพร้อม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.

กระบวนการตราพระราชบัญญัติ	การเตรียมการ/การดำเนินงาน
การยกร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ (สผ.)	<ul style="list-style-type: none"> - ยกร่าง พ.ร.บ. ให้สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ - ยกร่าง พ.ร.บ. ให้สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ - ยกร่าง พ.ร.บ. ให้ให้สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ยกร่าง พ.ร.บ. ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ให้มีกฎหมายได้เพียงเท่าที่จำเป็น - รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน
การเสนอร่างกฎหมายที่ได้จัดทำขึ้นพร้อมรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ต่อ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	- รับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติม หากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่าจำเป็น
การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	- รับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม หากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าจำเป็น
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา	
การนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาขึ้นทูลเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย	

เมื่อที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาคอบทุกกิจกรรมตามที่โครงการกำหนดแล้ว ที่ปรึกษาได้จัดประชุมเผยแพร่ผลการศึกษาภายใต้โครงการฯ เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบผลการศึกษา และทราบแผนการปฏิบัติงานในระยะถัดไปของ สผ. รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในระยะถัดไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดประชุมขึ้นเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ

ห้องแกรนด์ บอลรูม ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพฯ ซึ่งมีผู้แทนจากหลายภาคส่วนให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุม รวมจำนวน 254 คน ซึ่งที่ปรึกษาได้รับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากการดำเนินกิจกรรมมาปรับปรุงและเพิ่มเติม เพื่อให้รายงานผลการศึกษาเกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วนต่อไป

คณะทำงาน

นางศุภรัตน์ โชติสกุลรัตน์	ผู้อำนวยการโครงการ
ดร.วิเทศ ศรีเนตร	หัวหน้าโครงการ
นางสาวชลธิชา พลายชุม	รองหัวหน้าโครงการ
ผศ.ดร.เศรษฐบุต อธิธรรมวินิจ	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
ดร.กฤต ฉายแสงเดือน	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม
นางสาวอุษณีย์ สุทธิวงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นายพงศ์พิทักษ์ แก้วมา	เจ้าหน้าที่ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์